

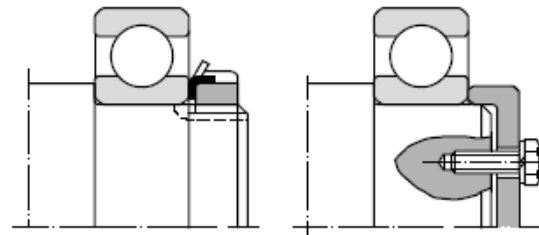
14. Tengelyek és házak elrendezése

14.1 Csapágyak rögzítése

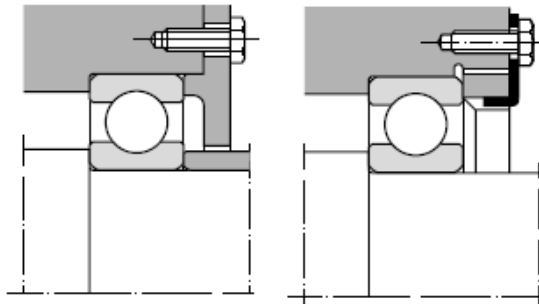
Sok esetben az alkalmazásra kerülő szilárd illesztés nem bizonyul elegendőnek a gyakorlatban ahhoz, hogy a csapágy axiálisan a házban biztonságosan rögzítésre kerüljön. Ezért ilyen problémáknál egyéb módszerekhez kell folyamodni, ahhoz, hogy komolyabb axiális terhelések mellett se tudjon a csapágy elmozdulni.

Csapágyháznaknál, csapágyfedeleknél s a tengelyeken lévő vállaknál gyakran alkalmaznak tengelytárcsát, állítóanyát, amelyek segítségével a belső vagy külső csapágygyűrűk homlokfelületeit a tengelyen vagy a házban megtámasztják. A 14.1 és a 14.2 ábrákon ilyen rögzítési módokat ábrázoltunk. Egy egyszerű és kis helyen elférő csapágyrögzítési módszert biztosít rögzítőgyűrűvel ez a rendszer, amit a 14.3 és 14.4 ábrákon láthatunk.

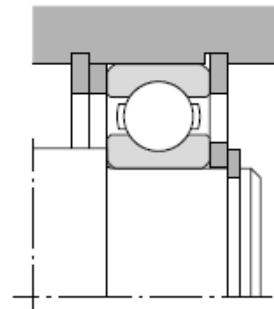
A 14.5 ábrán szorítóhüvelyes csapágyrögzítési megoldást látunk kúpos furattal. Ha ezek a csapágyak nem jól ülnek fel a vállakra, az axiális irányú terhelhetőség egyértelműen a szoros illesztés erejének függvényévé válik. A 14.6 ábrán lehúzóhüvelyes rögzítési kivitelét mutatunk be. A hüvelyt egy állítóanya segítségével szereljük be és szorítjuk meg. Ha kúpos csapágyfuratot kívánunk kúpos tengelycsomóra felerősíteni, amint az a 14.7 ábrán szerepel, az anyák, melyeket itt alkalmaznak, egy osztott menetes gyűrűn helyezkednek el, amely a tengelyen kialakított horonyba illeszkedik.

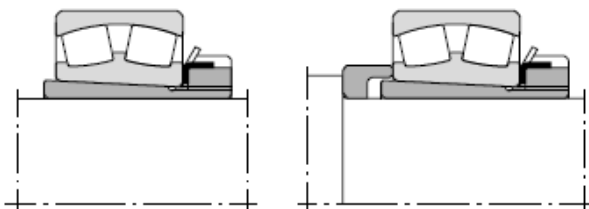
14.1 Ábra A belső gyűrű rögzítése

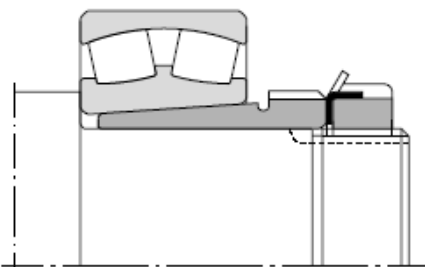
14.2 Ábra A külső gyűrű rögzítése

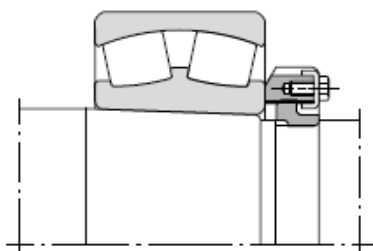
14.3 Ábra Rugósgyűrűvel történő csapágyrögzítés a tengelyen

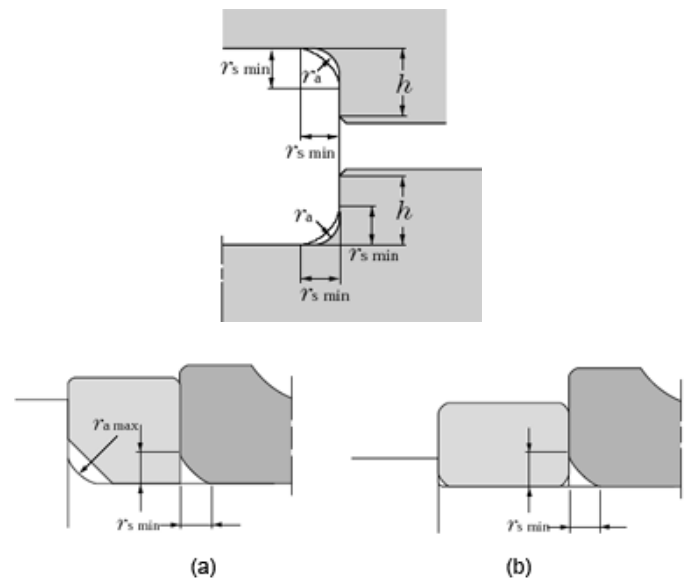
14.5 Ábra Szorítóhüvelyes rögzítés

14.6 Ábra Lehúzóhüvelyes rögzítés

14.7 Ábra Osztott menetes gyűrűvel történő rögzítés

14.8 Ábra Közvetégyűrűk

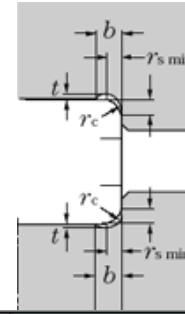
14.2 Éltávolság és vállmagasság

A tengely és a ház felfekvő vállfelületeinek " h " magassága minden esetben nagyobb kell legyen, mint a max. megengedett csapágygyűrű éltávolság, $r_s \max$. A rádiusz a felfekvő felületen, vállon pedig kisebb kell legyen, mint a csapágygyűrű megengedett minimális csapágyéltávolsága $r_s \min$.

A14.1 táblázatban vállrádiuszok, r_a és vállmagasságok h kerültek megadásra tengelyek és a házak vonatkozásaiban. Ha jelentős mértékű axiális terhelés lépne fel, a értékét a táblázati értékek fölött kell megválasztani.

Ha szilárdsági okból kifolyólag a tengelyen lévő rádiusz, r_a értékét meg kellene növelnünk, nagyobb kell legyen, mint a peremtáv, r_{smin} a 14.8 (a) ábra, vagy ha a tengelyváll magassága, h konstrukciós megfontolásokból kisebb kell legyen, mint ahogy az a táblázatban szerepel, akkor a 14.8 (b) ábrának megfelelően közbetétgyűrűt alkalmazunk.

A 14.2 táblázatban adatokat találhatnak a tengelyváll köszörült szabad besűrűsaira vonatkozóan.

Éltávolság $r_s \min$	Szabad besűrűs		
	b	t	r_c
1	2	0.2	1.3
1.1	2.4	0.3	1.5
1.5	3.2	0.4	2
2	4	0.5	2.5
2.1	4	0.5	2.5
2.5	4	0.5	2.5
3	4.7	0.5	3
4	5.9	0.5	4
5	7.4	0.6	5
6	8.6	0.6	6
7.5	10	0.6	7

14.2 Táblázat Köszörült tengelybesűrűsések méretei

14.3 A tengelyek- és a házülékek pontossága

A 14.3 táblázatban a tengely- és házülékekre vonatkozóan találunk általános érvényű utasításokat azok pontosságára, felületi érdességére, melyek normál esetben betartandóak.

Tulajdonságok		Tengely	Ház
Körkörüesség, hengeres alak		IT3	IT4
Derékszögűség		IT5	IT5
R_a	Kis csapágyak	0,8	1,6
	Nagy csapágyak	1,6	3,2

14.3 Táblázat Csapágyülékek alakhűsége